

13.03.2016. Press RS

PRESS RS

AUTOR: Ognjen Tešić

Mora se znati granica

13/03/2016 [Društvo](#), [| Najnovije](#)

U Republici Srpskoj ne postoji jasno definisan zakon koji bi sankcionisao neprimjereno ponašanje profesora osnovnih i srednjih škola na društvenim mrežama, pa nerijetko imamo primjere da profesori objavljuju vlastite golišave fotografije i vulgarne statuse, a nekada, naočigled mnogih, čak i flertuju s učenicima.

“Slava” u regionu s ovakvim predznakom trenutno ipak pripada četrdesetsedmogodišnjoj profesorki muzičkog vaspitanja, koja predaje u četiri srednje škole u Vranju. Ona je prošle godine izazvala skandal koji je prevazišao granice Srbije. Javnost je prvo uzburkao njen snimak na kojem pozira golih grudi, a nakon samo dva dana na društvenim mrežama objavljena je druga kompromitujuća fotografija. Na njoj razuzdana profesorka napućenih usana pozira s učenicom u čamcu, koji se nalazio na suvom, odnosno na livadi.

Njeni učenici, sa kojima su razgovarale brojne novinarske ekipe nakon tog skandala, navodili su da ova profesorka sama šalje svoje golišave fotografije, te da je prate brojne navodne “ljubavne” afere s učenicima starijih razreda, što je ona negirala. Nakon obnažene profesorke iz Vranja, novi “prosvjetni šok” stigao je od nastavnika likovnog obrazovanja iz Kraljeva. On je na svom Fejsbuk profilu postavio fotografiju na kojoj pozira nag, s tim da je ud pokrio plišanim medom.

- Filozof erotikomanije, orgazmolog i psihoseksolog, ali bez nastranog i samo uz obostrano zadovoljstvo – naznačio je on uz fotografiju.

Kasnije se ispostavilo da je fotografiju uputio Fejsbuk profilu za koji je nastavnik mislio da pripada maloljetnici, ne sumnjajući da je u pitanju lažni profil, iza kojeg su se krili učenici jedne od tri škole u kojima predaje.

Da RS ne bi zaostajala za Srbijom potrudio se nastavnik tehničkog obrazovanja u jednoj osnovnoj školi u Zvorniku, koji je dobio otkaz 2014. godine nakon što je otkriveno da je učenicama na Fejsbuku slao neprimjerene komentare. Otpušteni profesor je komentarisao fotografije učenica i ostavljao svoj broj mobilnog telefona da bi one mogle da kontaktiraju s njim. "Koja ribica", "Draga, godine su nebitne, kada ga zavučem zavole ga više nego rođenu majku", samo su neki od opscenih komentara koje je on ostavljao ispod fotografija učenica.

Iste godine internetom se raširila fotografija na kojoj drugi profesor upućuje komplimente svojoj učenici koja se fotografisala u kupaćem kostimu. Profesor u godinama nije štedio riječi, te je zaredom poslao nekoliko komentara nedvosmislenog sadržaja. "Izvajana", "Famozno tijelo imaš", "Slikaj više to divno tijelo", neke su od poruka upućenih učenici. Ona mu je zahvalila na "pohvalama", a utvrđeno je da nije riječ o foto-montaži. U poređenju s ovakvim primjerima, otkaz profesorki Medicinske škole u Podgorici zbog fotografije sa maturalne večeri na kojoj je podigla uvis obnaženu nogu zvuči prilično strogo.

Imajući u vidu neprestani rast broja korisnika društvenih mreža, ali i mnogobrojne primjere iz inostranstva, kao i nemali broj domaćih profesorskih skandala, nameće se potreba jasnog definisanja granice ponašanja profesora na internetu i sankcionisanje neprimjerenih gestova. Osnovni problem koji se javlja u školama u RS jeste to što ponašanje profesora na društvenim mrežama i internetu uopšte nije regulisano nikakvim zakonom. Njihovo neprimjereno ponašanje na internetu nema se zakonski pod šta podvesti jer se Fejsbuk smatra privatnom adresom, te su direktori škola prepušteni sami sebi, da pojedinačno odlučuju šta je ispravno, a šta ne, od slučaja do slučaja.

Privatno je privatno

Stručnjaci se slažu da odgovor na pitanje da li đaci treba da budu prijatelji na društvenim mrežama sa svojim nastavnicima i profesorima zavisi od toga šta ko od njih postavlja na svoje profile i na koji način koristi

društvene mreže. Tako se smatra da privatne fotografije, kao i razmišljanja i stavovi koji se objavljuju na Fejsbuk profilima nisu nešto što učenici i njihovi nastavnici treba da dijele, a dodatni problem je i u tome što se nastavnici u školi često postavljaju autoritativno, a to je teško spojivo sa Fejsbuk "prijateljstvom".

Međutim, eksperti tvrde i da internet može biti veoma koristan u nastavi, da na djecu djeluje motivišuće, te im može približiti određeno gradivo, a u tom smislu bi Fejsbuk mogao da se koristi kao sredstvo za razmjenu informacija u vezi sa nastavom.

Nada Grahovac, Ombudsman za djecu RS

Ombudsman za djecu RS Nada Grahovac ističe da u komunikaciji nastavnik – učenik uvijek mora biti prisutan vaspitni momenat, da je nastavnik odgovoran za zaštitu učenika i njihovog najboljeg interesa, a da komunikacija na društvenim mrežama mora biti pedagoška, društveno prihvatljiva i odgovorna.

- Za onlajn komunikaciju važe sva pravila kao i za pristojnu komunikaciju u stvarnom životu. Granica se mora znati. Dakle, granica dozvoljenog je društveno prihvatljivo ponašanje inače. Sve što učitelj ili nastavnik ne bi trebalo ili ne bi smio da kaže ili uradi u "stvarnom životu", ne smije ni na društvenim mrežama. Moraju se postaviti jasna pravila profesionalnog i etičkog onlajn ponašanja da bi se, pored prednosti koju ova vrsta komunikacije nudi, izbjegle neugodnosti i zloupotrebe, te zaštitila privatnost – ističe naša sagovornica.

Ona navodi da je, za razliku od zemalja koje su ovoj vrsti komunikacije posvetile dužnu pažnju, u našim uslovima sve prepušteno nastavnicima pojedinačno.

- Razmišljanja učenika i nastavnika veoma su podijeljena, od toga da učenik kaže: "Ne osjećam se prijatno kad znam da mi nastavnik prati sve što objavljujem", do konstatacija da je to "baš super". Ili, učenici se pitaju: "Šta ako prihvatim zahtjev za prijateljstvo, a šta ako ne prihvatim". Takođe, ima nastavnika koji su otvorili profile namijenjene samo učenicima, do onih koji odbijaju takvu vrstu komunikacije, smatrajući je neprimjerenom – navodi Grahovčeva.

Klimavi pravilnici

U Zakonu o srednjem obrazovanju RS, kada je riječ o zaposlenima, regulisane su povrede radne obaveze, pa se kao jedna od njih navodi neprimjerenost ponašanje kojim se dovode u pitanje osnovne moralne vrijednosti. Direktori se mogu pozvati na tu odredbu i predložiti disciplinskoj komisiji da se izjasni o profesoru koji se sumnjiči da je na internetu izazvao ovakav prekršaj, ali sve se uglavnom završava time da je teško utvrditi da li je sporni sadržaj zaista objavio vlasnik naloga ili neko ko je nalog hakovao.

Direktor banjalučke Gimnazije Zoran Pejašinović potvrđuje da pitanje ponašanja profesora na društvenim mrežama nije regulisano do kraja.

– Postoje određeni pravilnici, ali pošto je riječ o novoj problematici, sve je i dalje na "klimavim nogama". Bilo je diskutabilnih slučajeva, ali još je teško naći pravu mjeru i kvalitetno regulisati ovo pitanje, a imati na umu i da se društvene mreže tretiraju kao dio ličnog života. Naročito je nezgodno sa mladim kolegama, koje su generacijski slične sa đacima. Ali, sa druge strane, svi su položili pedagošku grupu predmeta i morali bi da znaju gdje je granica – kaže Pejašinović.

On dodaje da postoji i mnogo pozitivnih iskustava.

- Recimo, to je dostupnost kada je riječ o pitanjima koja učenici mogu da vam pošalju na mejl, te ažurni odgovori profesora, pa čak i Fejsbuk grupe

u kojima se razmjenjuju sadržaji iz određenog predmeta. Lično ne koristim Fejsbuk, ali sam imao isključivo pozitivna iskustva sa komunikacijom putem mejla sa đacima – kaže Pejašinić, dodajući da sva tehnološka otkrića donose sa sobom i pozitivna i negativna iskustva, te da je potrebno iskoristiti ih na pravi način.

Obratili smo se i **Ministarstvu prosvjete i kulture RS**, ali odgovor na pitanje o ovoj problematici nismo dobili. Nezvanično, iz ministarstva smo saznali da ova oblast još nije regulisana i da, zasad, nemaju precizne odgovore.

Pored ekstremnijih slučajeva koji dovode i do otkaza, dešava se i da bezazlena, ali ipak opuštena komunikacija sa profesorima putem društvenih mreža često izaziva podijeljena osjećanja kod učenika.

- Imam nekoliko profesora kao "prijatelje" na Fejsbuku. Nisam nikoga sama dodavala, ali ni odbila kada su oni meni slali zahtjev. Moram priznati da sam zbunjena. Jedan od njih često mi lajkuje fotografije, s vremena na vrijeme potencira opuštenije dopisivanje, trudeći se da bude duhovit i zabavan, a istovremeno se u školi kada se sretnemo ponaša kao i prije našeg Fejsbuk "prijateljstva": formalno i nedostupno, kao da me i ne poznaje – rekla je za naš list **sedamnaestogodišnja učenica jedne banjalučke srednje škole, Tatjana V.**

S druge strane, **njen vršnjak Marko M. koji pohađa drugu školu u istom gradu** navodi da su mu "baš super profesori koji, pored prenošenja znanja, vole i da se zezaju s učenicima".

- Mnogo je drugačije kada nekog od profesora imam za prijatelja na Fejsbuku. Tek tada, kada vidim njihove fotografije sa pijanki ili putovanja, kada vidim kakvu muziku slušaju, kakve filmove gledaju, shvatim da su oni kao i mi, da se privatno provode možda i bolje nego mi. Često se i šalimo preko Fejsbuka. Ali, naravno, u školi se zna red – kaže on.

Izbjegavati neformalno dopisivanje

Sociolog Davor Vidaković ističe da bi korisnici socijalnih mreža uopšte trebalo da znaju gdje su granice i dokle se može ići u objavljivanju sadržaja jer su socijalne mreže, u principu, javno mjesto. To znači, precizira on, da

u ovom slučaju sve što ne bismo htjeli da prezentujemo u centru grada na bilbordu ne treba plasirati ni na mrežu.

- Virtuelna prijateljstva između učenika i profesora nisu sporna ukoliko postoji racionalno korišćenje resursa mreže u pozitivne svrhe i sa velikom dozom odmjerenosti i kulture. Ukoliko je suprotno, onda to nije dobro. Bilo kakvo neformalno dopisivanje treba izbjegavati, a komunikacija treba biti poslovna i odmjerena – ističe Vidaković.

On navodi da profesori i učenici od socijalnih mreža mogu da iskoriste ogroman resurs, a to su brzina i kvalitet informacije.

- S obzirom na to da živimo u društvu u kojem je virtuelnost postala svakodnevna stvarnost, ljudi su sve više na mreži, a sve manje u realnom životu, što je problematično. Profesori treba da se drže kodeksa, ukoliko postoji, prilikom objavljivanja sadržaja i komunikacije s učenicima. Praksa u zapadnim zemljama je pokazala da je virtuelna komunikacija poželjna i da pospješuje kvalitet rada. Ta komunikacija mora da bude u prihvatljivim granicama i tu nema ništa sporno. Ukoliko je suprotno, onda to može biti problem – upozorava Vidaković.

Press – Ognjen Tešić